

GERONIMOHORSPELEN

Een script in samenwerking met Herman en Marc Van Cauwenberghe.

TESTBEMANNING

DEEL 17: HET EINDE VAN DE COÖRDINATOR

Carl Lans (1913)

uitzending: KRO, zondag 21/01/1962 (herhaling: woensdag 09/08/1989)

regie: **Léon Povel**

rolverdeling: [afkondiging ontbreekt; wel in de Katholieke Radio- en Televisiegids]

ir. Reitsema: **Wam Heskes**

Gerda: Irene Poorter

Dirk, elektronicus: **Paul Deen**

Els: Nora Boerman

coördinator: **Jo Nobel**

Galactische proctor: **Huib Orizand**

Joost Ros, captain: **Johan Walhain**

hoofdingenieur Van Meeteren: **Rob Geraerds**

Gerda: Ik dacht niet, meneer Reitsema, dat de belangstelling voor het vorige communiqué zo groot zou zijn.

Reitsema: Nee, maar op alle gebied is de belangstelling intensief. Terwijl bijna zeker het einde van onze wereld over zeven maanden daar zal zijn, is de mens vastbesloten om te leven. Weet je dat het aantal verkeersongelukken tot één procent is gedaald?

Gerda: Ja, 'k heb het allemaal gelezen. En misdadigers hebben zich gemeld.

Reitsema: Ja, roofmoord, diefstal, dat alles is voorbij. Nog geen driekwart jaar, Gerda, rest ons om als mensen te leven.

Gerda: (zucht) Meneer Reitsema, als die zon daar buiten uit elkaar springt, dan... als de hele wereld verbrandt...!

Reitsema: Laten we daar niet aan denken, lieve kind. Kom...

Gerda: De scribiteur staat klaar meneer.

Reitsema: Nou, draaien dan! Voor het laatste communiqué. Ons kleine werk is nu overgenomen door een veel machtiger autoriteit. (schakelt in) "In ons voorlaatste communiqué heb ik u een reconstructie gegeven van de gebeurtenissen rond de Alpha. Wat hierna precies is geschied, blijft onduidelijk. Vaststaat dat, na de verdwijning van de captain Joost Ros en de beschadiging van het schip, de overlevenden de schade aan de romp wisten te herstellen, zodat het woondek opnieuw bewoonbaar werd. Maar intussen werd de opgeslagen hoeveelheid hyperijs de bemanning bijna noodlottig. Het meisje Els wist hen tijdig te wekken voor ze, door de uit de circulatiebuizen toestromende lucht - meer dan honderd graden onder nul - de bevroeringsdood zouden zijn gestorven. De luchtcirculatie werd hierna effectief afgesplitst. Tijdens het dichtlassen van de buitenromp en kort nadat de zogenaamde coördinator - van wie we nu pas weten wat hij werkelijk was - weer het schip was binnengekomen, vond een nieuwe tragedie plaats. Wanneer de voetstappen van Huub en Jaap op de buitenromp precies ophielden, is moeilijk te zeggen. Maar toen Dirk in allerijl buiten op de romp van de Alpha kwam, vond ie het werk voltooid, en verder... twee afgebroken ankerlijnen... De navigator Huub en de cyberneticus Jaap waren verdwenen. We zijn blind geweest om de waarheid niet te zien. Ja, de eenvoudige waarheid heeft ons aangestaard vanaf het ogenblik dat de - laten we hem nog coördinator noemen - zich met het project begon te bemoeien. Maar onze logica schoot te kort. Wij mensen zijn inderdaad emotioneel..."

coördinator: Emotioneel, heer Dirk. Ondanks uw uitstekend verstand laat u zich thans door ongefundeerde gevoelens en verdenkingen meeslepen.

Dirk: Ja. Ja ja ja ja! U weet het, hè... dat ik je hersens zou willen inslaan!

coördinator: Terwijl uw verstand u voorhoudt dat, indien uw vrienden verloren zijn, niet ik hiervan de bewerk kan zijn geweest. U hoorde hen lopen, spreken, terwijl ik hierbinnen bij u een onschuldige causerie hield over parallelwerelden, waarvan de eigenlijke betekenis u tenslotte nog is ontgaan.

Dirk: Ik weet niet wat mij tegenhoudt, maar ik... ik zal je...

Els: Dirk, Dirk, nee, laat 'm. Wat moeten we nou doen zonder... die... die... die man.

coördinator: Hulde aan uw praktisch inzicht, mejuffrouw, want u beiden zult mijn diensten behoeven om dit schip voor u te besturen, tenzij u het zelf mocht willen proberen.

Dirk: Jij weet al te goed dat we je nodig hebben!

coördinator: Dan is hiermede onze wederzijdse positie duidelijk. Ik stel dus nu de vraag: waarheen wilt u beiden gaan?

Els: Dirk, o, asjeblief, naar de aarde terug, asjeblief.

Dirk: Naar de aarde terug? Ja, natuurlijk. We hadden hier nooit moeten komen. Het ongeluk heeft ons achterna gezeten, vanaf het begin. Ach, dit krankzinnige project! Alleen om een... om een stelletje seinen hier uit... uit die ringen van Saturnus!

coördinator: Ik had de indruk dat uw gezagvoerder er anders over dacht.

Dirk: Laat Joost er buiten, hè! Hem laat je met rust! Ik... Wij... De...

coördinator: Ik wacht met belangstelling?

Els: Hij wacht, Dirk. Hij kijkt je aan. Hij is wat van plan. Ik... ik wil terug! Zo gauw mogelijk terug! Terug!!

Dirk: Ja... Ja ja ja ja, jij, ja, met jouw poezennest hier is het uit, hè? En nou wil jij gauw terug. Maar daarvoor zijn ze niet gestorven, om jou naar je pa terug te brengen! Wat ben jij van ze? Niets. Jij krijgt alleen maar waarom je hebt gevraagd. Joost was mijn vriend. Ik had veel om goed te maken en eindelijk weet ik hoe: wij gaan door!

coördinator: Vreemd... Eens te meer werd het lot van uw wereld bepaald door... emotionaliteit. U hebt uw besluit wel overwogen?

Dirk: Ik overweeg niets, want er valt niets te overwegen. Joost zou zijn doorgedaan, dus nu zal ik het moeten doen.

coördinator: Zult u dank oogsten voor deze moed, Dirk? U dacht misschien aan de beeldrollen die over u zullen worden gemaakt op aarde?

Dirk: Vergeet het maar!

coördinator: O, dan misschien aan de trideofilms, waarin in drie dimensies, kleuren en klank, uw vrienden als helden zullen worden ten tonele gevoerd?

Dirk: Ach, mispunt!

coördinator: En aan de recensies en beoordelingen, of zij karakterologisch al of niet goed werden weergegeven.

Dirk: Ellendeling!

coördinator: Of aan het gejubel van het publiek dat via de video of trideo à raison van enig kijkgeld, tussen reclame-uitzendingen over wasmiddelen...

Dirk: Ellendige moordenaar! Jij sadist!! Jij... Ik zal je!... Daar... (stompt) En hier!... (stompt opnieuw)
En hier! (nog een stomp)

Els: Nee! Dirk, pas op! Het is een ouwe man, denk d'r om.

Dirk: (slaakt pijnkreten)

Els: Wat is er?

Dirk: Laat me los, laat me los!!... (pijnkrete - hijgt) Wie ben jij...?

coördinator: Iemand die, ondanks zijn schijnbare leeftijd, de selectietest zonder moeite doorstond.
Laat mijn kracht u dus niet verbazen.

Dirk: Eén ding, hè: jij houdt je vuile bek over... over hen. Er zijn hier nog altijd vlampistolen!

coördinator: Mm, uw argument houdt steek.

Dirk: En we gaan door. Door! En nu!!

coördinator: Onnodige klemtoon. We zweven in een zwak elliptische baan rond Saturnus. En de massadetector, die ons de positie van het bakken zal verraden, is in bedrijf. We kunnen slechts wachten. Met uw verlof ga ik nu naar beneden om toe te zien op het smelten en reinigen van het ijs.

Els: Dirk? Laten we iets gaan eten. Je hebt al veel te lang gevestigd.

Dirk: Nee. Nee, ik kan niet. Ik zit er dan wel bij, als je wilt.

Els: Ik zet de eetmachine aan. (schakelt in) Zo. Gek, hè, dat ik in het begin zo'n moeite had met me te bewegen. Ik moest bij elke beweging kijken wat ik deed. Nou. Je zit tenminste. O, daar komen onze schaaltes.

Dirk: Zet 'm af! Ik zeg je: zet dat ding af!

Els: O, Dirk, kijk, 't zijn er toch maar... twee.

Dirk: (huilt)

Els: Dirk, wat heb je? O, wat doe je...?

Dirk: (huilt)

Els: Dirk! O, toe, Dirk!

Dirk: Och, kan je dan niet eens andere kant uit kijken. Jij, jij die alles hebt verpest. Ik kan je niet meer zien! Ik... ik...

Els: O, de kanarie! Toeteltje! Hij... hij leeft!! Hij zingt!

Dirk: Wat? Na dat... na dat vacuüm! Hij was zo dood als een pier en nou leeft ie.

Els: Hoe kan dat? O, Dirk, ik ben zo blij. O, Toeteltje! Toeteltje!

Dirk: 't Is... 't is krankzinnig!! Allemaal zijn ze dood, allemaal zijn ze weg, maar jij bent blij om... omdat de kanarie zingt! Jij bent blij om een... om een kanarie... (lacht uitbundig)

Els: Dirk! Dirk, hou op! Dirk, hou op, asjeblieft.

Dirk: (lacht) Eh... sorry... Sorry...

Els: Kom. Nou ga je eten. Verdikkie, moet ik jou dat nou nog zeggen?

Dirk: Ja. Het is allemaal best. Maar dat... dat beest, dat zingt terwijl het uren in het luchtledige heeft gelegen, dood, alleen al door de... door de luchtdruk in z'n lichaam. Ja, gebeuren hier dan wonderen? Wacht 'ns!! Een paar uur geleden, toen die vent stond te redeneren, hij stond bij dat kooitje!... (schakelt in) Hallo! Hallo!!

coördinator: U stoort mij, heer Dirk.

Dirk: Ja, dat kan wel zijn, maar onze kanarie heeft het overleefd.

coördinator: Wel...

Dirk: Dat beest, dat beest leeft, hij zingt warempel. Hoor zelf maar.

coördinator: Een primitief organisme. Voor u had ik in zo'n geval weinig kunnen uitrichten. De grijze hersenschors van de mens is kwetsbaar en weinig regeneratief.

Dirk: Hebt u dat gedaan? Maar d'r is niemand op de hele aarde die zoiets kan. Bent u dan zo knap?

coördinator: Stellig... Niettemin, heer Dirk, beschik ik slechts over deze twee handen. Ik heb uw hulp nodig bij dit ijs.

Dirk: Goed. Ik kom direct.

coördinator: Doet u een luchtpak aan en schakel uw thermo in. U zoudt de temperatuur noch de atmosfeer hier kunnen verdragen.

Dirk: U wel zeker?

coördinator: Tamelijk...

Dirk: Nou. Nou, ik snap er allemaal niks van, maar ik kom.

Els: Dirk, blijf hier, doe het niet. Als er... als er weer wat gebeurt...

Dirk: Zo. Wou jij soms gaan. Nou dan? Nee, het beste is: jij gaat naar het stuurdek.

Els: Ja, maar...

Dirk: Neem twee van die pistolen, kan je niks gebeuren. Die vent is zo sterk als ijzer, maar zo'n vuurstraal, dat lust ie niet.

Els: Nou, goed dan. Maar wees in vredesnaam voorzichtig!

Els: (zucht) Al die apparaten hier boven! 'k Kan er allemaal geen wijs uit. (schrikt) Toeteltje! Toeteltje, pas op! Je vliegt tegen dat scherm aan. (lachje) Saturnus is niks voor jou. Kom maar hier. Goed, dan ga je maar op m'n haar zitten. Mm... dit is de visfoon. Als ik hieraan... (schakelt in) draai...

Dirk: Ja, ik begrijp het wel ...

Els: Ha, ze zijn al beneden, 'k hoor ze praten. Ik hoor er twee praten. Maar nog niet zo lang geleden, toen hoorde ik twee anderen, of... leek dat alleen maar zo? Die man kan immers levend maken wat dood schijnt... Kan hij dan ook misschien iemand levend laten schijnen die in werkelijkheid al lang... (schrikt) Nee! Nee!! Wacht, ik zal... Dirk!... Hallo...!! Dirk!... Dirk!!

Dirk: Ja, ik ben er nog! Laat me toch met rust.

Els: O, goed... Dirk. (schakelt uit) O, Toeteltje! Toeteltje, wees voorzichtig. Aan dat lint kun je je niet vasthouden. Dat is immers een papierlint voor automatische berichten. Wacht, je wikkelt je d'r in. Nou ik... ik... ik zal je wel... (machine ratelt) Nou, wat is dat nu weer? Ik schrik me naar. O, alleen maar zo'n band met letters. Mm? Bericht? Ik moet Dirk zeggen... (schrikt) Dirk! 'k Hoor niks meer. Ik hoor niets meer! Dirk! Hallo! Hallo!!

Dirk: Ja, laat je me nou met rust, ja of nee. Grote Horvath, jij met je gejengel!!

Els: Ja, maar Dirk, luister.... Heb je ooit zo'n snertvent! Nou goed, nou, dan lees ik het zelf. Wacht maar... (kucht) "Aardcontrole. Open. VM..." Van Meeteren? Papa heeft zelf geseind! "VM aan de Alpha. Punt. Verzoek bevestigen twee berichten van tegenstrijdige, herhaal tegenstrijdige aard. Uw eerste bericht luidde: Quote: dringend. Dubbelpunt. Navigator Huub, cyberneticus Jaap, elektronicus Dirk en meisje Els op onverklaarbare wijze uit de Alpha verdwenen"... Verdwenen? Wat!? Jaap en Huub, ja, maar Dirk en ik? Hè, wat is dat nou weer voor akeligs? "Uw tweede bericht luidde, dubbelpunt, captain Ros, elektronicus Dirk en meisje Els uit de Alpha verdwenen. Unquote." Hoe kan dat? Da's onbegrijpelijk! "Beide voornoemde berichten bevatten toezegging tot een... prioriteitsorder... Via subethercommunicatie bent u onbereikbaar. Einde." Wat betekent dat? Die berichten zijn... die zijn verzonnen! Eerst... eerst ging Joost, en toen Huub en die arme Jaap, maar nou, Dirk en ik! O, daar zit iets afschuwelijks in. Of er iemand al op voorhand wist dat... dat Dirk en ik... Oh! (schrikt)

coördinator: Wie zou dat vooruit kunnen weten? Schrikt u? U had mij niet horen aankomen?

Els: Waar is Dirk? Wat hebt u met Dirk gedaan?

coördinator: Niets. Hijzelf gaf er de voorkeur aan nog even door te werken.

Els: Gaat u opzij, dan kan ik 'm oproepen, 'm oproepen.

coördinator: Neen, want het is thans de tijd terug te komen op ons gesprek van destijds.

Els: Welk gesprek? Ik... ik... ik herinner me geen gesprek.

coördinator: Herinnert u zich dat gesprek niet, mejuffrouw Els? Ik zou volgens u toch zoveel eh... steun kunnen geven aan een vrouw, een meisje, aan u...

Els: Wat bedoelt u? Wat wilt u?

coördinator: De tijd lijkt mij gekomen om u steun te geven.

Els: (schrikt) Dat... dat heb ik helemaal niet gewild! Niet bedoeld. Blijf waar u bent!

coördinator: Om u voor te bereiden u mijn motieven te verduidelijken waarom ik u aan boord van dit schip heb gebracht.

Els: Waar is Dirk?... Dirk! U... u hebt ze allemaal... laten verdwijnen. Blijft u van me vandaan. Wat wilt u van me?

coördinator: Het zal moeilijk zijn u te overtuigen. Ik hoor kleine gedachten wild door uw hoofd rennen.

Els: Je blijft van me weg, onmens!

coördinator: Als kleine verschrikte dieren rennen ze door uw hersenen, op zoek naar rede die u niet meer vinden kunt.

Els: U hebt ze allemaal vermoord en nou hebt u me alleen! Kijk me niet zo aan! Dirk! Dirk!!

coördinator: Uw paniek is voor mijn doel frustrerend en om u te helpen moet ik naderbij komen.

Els: Nee! Nee! Wacht!!!

coördinator: En geeft u mij dat vlampistool voor u mij schade ermee toebrengt.

Els: U krijgt het, ja. Daar! (ontbranding) Daar, moordenaar! U was te vroeg! Te vroeg hebt u onze verdwijning gemeld, hè! Te vroeg! Te vroeg!!

coördinator: "Ik moet naderbij komen... Ik moet naderbij komen..."

Dirk: Els, wat gebeurt er hier?

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Dirk: Wat... wat is dat daar?

Els: Ik eh...

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Els: Ik heb 'm geschoten.

Dirk: Wat gebeurt er met 'm?

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Dirk: Wat is dat gebrom... Els!!

Els: Ik weet het niet. Kijk!

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Els: Z'n gezicht! Z'n gezicht! Hoe het verandert!

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Dirk: 't Is een masker! Van plastic! Het druip af, van een kop...

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Dirk:...van gloeiend metaal. Kijk er niet naar, Els.

coördinator: "Ik moet naderbij komen."

Dirk: Kijk er niet naar! (heftig geluid)

Els: O! O!

Dirk: Hij... hij barst! Hij barst helemaal open!

Els: (gilt het uit) Hij komt naar me toe drijven. Doe het weg, Dirk, doe het weg!

Dirk: Hou op! Hou op! Hou je still!

Els: Aaah.

Dirk: Een... androïde robot... Een nagemaaakte mens!...

Els: Ho... o, Dirk, ik ben zo ontzettend bang geweest. Ik... ik dacht dat jij weg... Oh... alleen maar een robot. Hij had niet... en z'n kracht en de gelijkenis met die... die andere Thomson, en hij rekende, hij had geen gevoel en geen angst, en ik... ik heb 'm zelfs een robot genoemd, toen, en... en hij was het ook. Een robot!...

Dirk: Ja, maar, hij was veel meer, onvoorstelbaar meer. Geen wezen van plastic en metaal kan doen wat hij deed. Iemand, ja, iets of iemand heeft zich van deze robot bediend om ons hierheen te lokken.

Els: Om ons allemaal te vermoorden. En nou, nou was het de beurt aan ons. Kijk maar, lees maar, hier: dat lint, de... de aarde begon te seinen.

Dirk: De aardel? Ja...

Els: Nou, lees dan maar zelf. Lees het...

Dirk: "Navigator Huub, cyberneticus Jaap, elektronicus Dirk en meisje Els op onverklaarbare wijze uit Alpha verdwenen." Helemaal verdwenen. Verder: "Uw tweede bericht luidde... dubbelpunt... Captain Ros, elektronicus Dirk en meisje Els uit de Alpha... verdwenen"? Ja... ja, je hebt gelijk. Tevoren kreeg de aarde al bericht over ons... over ons einde. Alleen...

Els: Waarom kijk je zo vreemd? 't Is... 't is nu allemaal verklaard, de berichten...

Dirk: Ja, behalve één enkel feit, Els: dat van hieruit nog geen enkel bericht aan de aarde is verzonden!...

stem: Uw laatste opmerking is volkomen correct, heer Dirk.

Dirk: Ja, dat spreekt... Wat?... Wie spreekt daar!?

Els: Wie... is er in de Alpha?

stem: Ik moet u lieden wel rechtstreeks aanspreken, aangezien u zo emotioneel waart mijn kostbare werktuig, dat u de coördinator noemde, te vernietigen. Nodeloos... Nodeloos!...

Dirk: De onzichtbare moordenaar in de Alpha...

stem: Onzichtbaar, ja. Want ik spreek tot u door middel van een elektro-acoustische projectie. Moordenaar? Neen! Ik ben Staplastreu B/16, Proctor Senior van de Galactische Raad, die u en uw vrienden over drie parallelwerelden heeft uitgesplitst voor uw komende B/5-test.

Els: Ons... ons uitgesplitst? Bedoelt hij dat... dat de anderen...

Dirk: De anderen... De anderen... Ze zijn... ze zijn niet dood? U zegt...

Proctor: U had het kunnen begrijpen. Mijn roboteenheid trachtte bij de afsplitsing van uw twee vrienden, de heren Huub en Jaap, het te uwer geruststelling u nog uit te leggen, maar uw emotionaliteit verhinderde u intelligent te luisteren.

Dirk: Dat verhaal over... parallelwerelden?

Proctor: Typische B/5-reactie: paniek... Ook uw metgezellen wisten niks beters te doen dan de hun vergezellende roboteenheid te vernielen. Ik hoopte ten slotte via u, mejuffrouw Els, m'n derde eenheid te behouden. U had namelijk onderbewust reeds lang een vermoeden van de ware aard van deze zogenaamde coördinator, maar uw paniek maakte het de robot onmogelijk u te beïnvloeden. Daartoe moest hij naderbij komen....

Els: Daarvoor moest de coördinator dus... Oh! En... ze... ze leven? Joost, Jaap en Huub?

Dirk: Maar bewijs me eerst dat ze leven! Ik zal alles doen wat je ook wil, wat je ook zegt, alles, alles, maar bewijs me.

Proctor: Ik wens niets liever dan dit. Ik zal het temporaal auditief kanaal openen tussen hun niveaus en het uwe.

Els: Wat zijn dat?

Proctor: Genoeg! Hier hoort u de gang van zaken kort na overgang van uw captain in zijn parallelwereld. Hierin bereikte hij vanuit het ijsplateau zijn Alpha, maar vanzelfsprekend trof hij u vieren daarin niet aan. Luistert u... U hoort de scène rechtstreeks in uw brein.

Joost: Waar ben ik?... Hoe kom ik hier?...

Els: O, Dirk! Dat is... dat is die droom!...

Proctor: Luistert u, of niet?

Els: Ja, ja.

Joost: Wie is hier? Waar zijn jullie? Niemand? Niemand... Niemand... Alleen... Ik ben... alleen... in deze stoel... alleen. En daar, de lege stoel van Huub, van Jaap, van Dirk, van Els.

Proctor: Primitieve rassen als het uwe schouwen soms onbewust in een droom de werelden van hun gemiste keuze, de parallelwerelden.

Els: Ja. Ja.

Dirk: Wat ja? Niks ja. Hoe weten we dat het echt is? Het kan eh... het kan eh... hypnose zijn of telepathie. Maar het... het tastbaar bewijs.

Proctor: Uw type gevoelsmensen wenst altijd vooral een tastbaar bewijs. Terloops, u houdt het in uw hand.

Dirk: In mijn hand? Dit... dit papierlint bedoelt u?

Proctor: Ja! Hier hoort u de captain op een iets later tijdstip.

Joost: Die communicator uit bedrijf. Nou, dan de sleutel maar. (voert in) "Van Alpha aan aardcontrole. Dringend. Open. Navigator Huub, cyberneticus Jaap, elektronicus Dirk, en meisje Els op onverklaarbare wijze uit Alpha verdwenen."

Dirk: Dat is het! Hier! Hier!

Els: Ja, ja, op dat lint! Dirk, daarop staat het! De... de aarde vraagt bevestiging van het bericht. Het... het... het is verzonden.

Dirk: Dus door Joost, Els, door Joost, en niemand anders!

Proctor: Ik kan uw enthousiaste uitbarsting nauwelijks appreciëren, want uw captain heeft de hem opwachtede dure roboteenheid eerst laten helpen de schade te herstellen en hem daarna vernietigd. Uw captain heeft onvermoede en rijkere resources dan ik verwachtte. Hij zal ze daar in zijn wereld nog nodig hebben. Hoe uw andere metgezellen Huub en Jaap hebben gehandeld met hun robot, zal ik u besparen. Voor deze twee rabauwen is Mekanistreia een passend oord.

Els: O, Dirk, dat andere bericht, dat Joost en jij en... en ik verdwenen waren, dat kwam natuurlijk van Huub en Jaap, toen... toen ze waren eh... nou ja, toen ze waren uitgesplitst. Oh, ze leven dus allemaal. (zucht) Hemel zij dank.

Proctor: Ja, en zelfs dat beestje dat zo zingt en vliegt... Duidelijker aanwijzing van z'n goede bedoeling had mijn eenheid de coördinator u toch nauwelijks kunnen geven? Maar u had immers aanwijzingen vanaf het prille begin: zijn bijzondere kracht, zijn energiedieet, zijn capaciteiten, de telepathische manier waarop hij u in het begin reeds redde bij de vernietiging van uw startplaats en deze jongedame in het schip bracht... Die moest u toch treffen?

Dirk: En de manier waarop ie die bom geplaatst heeft en ellende heeft veroorzaakt... en ruzie, wantrouwen, en ons lieten geloven dat de anderen dood waren!... Waar was dat allemaal goed voor? Mogen we dat soms ook even weten? En... en hoe kent u onze taal zo precies?

Proctor: Dit laatste, omdat ik helaas genoodzaakt was via m'n roboteenheid naar vele van uw Terraanse draadloze uitzendingen te luisteren. Zulks ambtshalve. Ten aanzien van het werkelijke leven van de Terranen gaven ze me echter geen voorlichting, behalve misleidende. Betreurenswaardig, aangezien mijn opdracht toch was: dit B/5-ras te testen met het oog op zekere - door de Galaxie te overwegen - maatregelen.

Els: De... de... de Galaxie? En wat voor maatregelen bedoelt u eigenlijk?

Van Meeteren: Reitsema! Reitsema!!

Reitsema: Ja, ja. O, Van Meeteren.

Van Meeteren: Heb je het begin laten opnemen?

Reitsema: Het... het begin? Van wat? Waar heb je 't over, Van Meeteren?

Van Meeteren: Opgenomen op de band...! Ja, weet je dan nog nergens van?

Reitsema: Is er... is er nieuws?

Van Meeteren: Ja! Iets onvoorstelbaars, man! De hele wereld zit op dit ogenblik voor de video. We kwamen er pas later in. Het begin hebben we gemist.

Reitsema: Ja, maar...

Van Meeteren: Zet dat toestel aan, man! Kun je alles horen.

Reitsema: Moment. (schakelt in) Hij moet eerst opwarmen. En wat is...

Van Meeteren: De Alpha!! Ze leven nog! Allemaal!

Reitsema: Wat!! Leven? Allemaal! En hoe?

Van Meeteren: Ja, we hebben contact gekregen.

Reitsema: Met?

Van Meeteren: Al onze uitzendingen op aarde worden weggeblazen door een superzender uit de Galaxie. Een heel verslag wordt uitgezonden, met drie beelden van de drie groepen waarin de bemanning is uitgesplitst.

Reitsema: Ik begrijp er niets van.

Van Meeteren: Maar kijk dan zelf, Reitsema, en luister!

Dirk: U zei, meneer de Proctor, al iets over een Galactische Raad. Zijn dat wezens?

Proctor: Merendeels mensen. Humanoïden, ja. Uw hoogmoedige waan dat uw Terraanse ras uniek is, zult u moeten laten varen. Zij bewonen vele planetenstelsels met wateroxygeenwerelden, waarmee vooral de centrale Melkweg is doorstippeld. De organisatie van overwegend humanoïde werelden is federatief en wordt bestuurd door de Galactische Raad. Wij, Proctors, vormen hiervan de ordenende macht en zijn daarom toegerust met uitzonderlijke bevoegdheden. Onder andere, voor het in bepaalde urgentiegevallen testen van randwerelden als de uwe.

Dirk: Maar u hebt ons niet te testen. Of wij getest zullen worden of niet, dat... dat is onze zaak.

Els: Dirk...

Proctor: Inderdaad! Ikzelf en het merendeel van de Galaxie hadden u gaarne aan uw lot overgelaten. In onze ogen, heer Dirk, is uw bevolking slechts een barbaars type B/5, aan welke uit een soort misplaatste ethiek een kleine kans wordt geboden. Er zal derhalve op hoog niveau worden beslist over de vraag of uw bevolking kan worden geïntegreerd in de voor u enig denkbare functie: het onderhouden van de verbindingen tussen onze miljoenen planetenstelsels.

Dirk: Beslist over de vraag of... of wij jullie zeelui mogen worden? Ja, wij... wij beslissen zelf wel.

Els: Dirk, wees nou kalm. Eh... waarom, meneer de Proctor, moet de aarde eigenlijk worden getest?

Proctor: Waarom? Liever eerst het hoe. De aarde is vooraf globaal getest. Een signaal, geprepareerd vanuit deze ringen van Saturnus en door mijn roboteenheid, uw coördinator, op aarde ontcijferd, bewerkte een onverwacht resultaat: uw stammen beslechtten hun onderlinge emotionele,

dus doelloze geschillen en brachten met inspanning van al hun zwakke mogelijkheden een ruimteschip tot aan de - te voorziene - mislukte start. Mijn roboteenheid had uiteraard kunnen ingrijpen, maar ik zag hierin geen nut.

Dirk: U hebt Gijsbers en zijn hele bemanning, en de Bètabemanning, en de basis, en...

Proctor: Ik heb niets, heer Dirk. Uw technici deden dat. Bovendien waren de vorige bemanningen te ver boven de middelmaat en derhalve niet dienstig voor de test. U, als derde bemanning, van doorsnee Terraanse standaard, liet ik het leven redden, en bracht u vieren in een nieuwe Alpha. Met mijn eenvoudige, vrij ongevaarlijke bom begon uw groepstest.

Dirk: Maar waarom? Die coördinatorrobot bracht ons zelf op het idee hoe we 'm weer kwijt konden raken.

Proctor: Al de gevaren die u doorstond, waren fictief. Alleen uw moreel werd getest. Ik moest weten hoe u zich als team zou gedragen. Enige vroegere uitlatingen van deze jongedame brachten mij op het gelukkige denkbeeld haar aan uw expeditie toe te voegen. Het overwinnen van onderling wantrouwen en jaloezie, en niet van de uiterlijke omstandigheden, was uw werkelijke testopgave.

Els: Dus... dus daarom hebt u mij in dat schip ge... gedwongen? (lacht) Wat vreselijk gek, hè!

Proctor: De invloed van uw sekse heb ik inderdaad overschat. Ook op dit punt bleek uw reclamesysteem dus onbetrouwbaar. (cynisch lachje) Niettemin, ik belastte u tot aan de grens van uw cohesie als team en de uitkomst was niet geheel negatief. Het derde en laatste deel van de test kon nu worden voorbereid, waartoe ik uw team uiteen nam. U beiden, en de heren Huub en Jaap, en ook uw captain Ros zijn geplaatst in drie afzonderlijke parallelwerelden, en u zult nu spoedig aankomen in de voor u bestemde individuele testmilieus.

Dirk: Geplaatst... geleefd... gedaan... gemaatregeld... Het lijkt me, bij Kijenkivics, wel een jaar of veertig geleden op aarde, en nou geringeloord, door... door... door uw Galactische Raad.

Els: Ik begrijp er ook niks van, meneer de Proctor. Waarom moet dat allemaal?

Proctor: Na het hoe, het waarom. Welnu. Mijn signalen uit de ringen van uw planeet Saturnus waren geen roep om hulp. Ze bevatten deze mededeling, namelijk, dat een kleine G-ster, genaamd Mavidor-69, binnenkort nova zal worden. Zij verkeerde sedert enige miljoenen jaren reeds duidelijk in het pre-novastadium.

Dirk: Een ster... Er... er zijn er zoveel.

Proctor: Haar thermonucleaire fusiebalans raakte door omzetting van de hoeveelheid waterstof steeds meer instabiel, en Mavidor-69 zal, evenals zoveel andere sterren, exploderen. Haar planetenstelsel zal in damp opgaan. Eén van deze planeten echter bleek, tijdens een routine-inspectie, bewoond.

Dirk: O, en u hebt mensen van ons nodig voor uw evacuatieschepen. Nou, neem daar maar anderen voor.

Proctor: Vindt u? Wel, dan ontgaat u toch één merkwaardig feit. Immers, de naam Mavidor-69 is onze galactische aanduiding van uw eigen onbetekende zon.

Dirk: Wat zegt u!

Els: Proctor... dat...

Dirk: Dat... dat... dat is ondenkbaar!

Els: Dat is niet mogelijk!

Proctor: Als u dit feit als uitgangspunt neemt van alles wat er met en rond u gebeurd is, ontkomt u niet aan de logica van zekere consequenties. Vandaar deze testproeven. Persoonlijk lijkt mij uw ras niet de moeite waard. Wat is nu B/5? Nauwelijks hoger dan primaten en lemuren.

Dirk: O, dus wij mogen kunstjes maken, en springen en opzitten, dat ze kunnen kijken of... of... of wij op aarde de... de moeite waard zijn om... om gered te worden!...

Els: Dus... dus alles, de... de hele aarde hangt eigenlijk van ons af?

Proctor: Van de uitslag van uw testproef hangt af of de galaxie de Terranen, bewoners van uw planeet Terra, accepteert of ze aan hun komende vernietiging prijsgeeft.

Dirk: En... wat moeten we gaan doen?

Proctor: U en de twee andere B/5-groepen, gaan straks landen in de drie testmilieus B/6. Deze zijn, voor zover het u betreft, leefbaar. Het eventuele taalprobleem heb ik voor u opgelost. De Galaxie vergt niet het onmogelijke, zoals bijvoorbeeld landing op de radioactieve werelden van het Meletissysteem, of aanpassing aan de dodelijke berylliumatmosfeer van Mörschtt-56 en -73.

Dirk: Maar wat moeten we nu gaan doen? Dat wou ik zo graag weten.

Proctor: Als u dit niet zelf kunt ontdekken, bent u ongeschikt voor de u toebedachte functie van ruimtebemanning!

Els: Ach, misschien valt het allemaal wel mee, Dirk.

Proctor: Mogelijk. Doch dat de testmilieus u zullen aanstaan, betwijfel ik. Hoe dan ook, laat u zich tot geen enkele onvoorzichtigheid verleiden...

Els: Is het er dan... gevaarlijk?

Proctor: Gevaarlijk... is een relatief begrip. Tot op heden is namelijk nog nimmer een testgroep in haar geheel - en dit is eis - in haar geheel van deze werelden teruggekeerd... Neen, de juiste kwalificatie is... dodelijk...

***

script gemaakt door Marc Van Cauwenberghe, aangevuld en bijgewerkt door Herman Van Cauwenberghe en Ton Witman (4/2007)

Dit script is het werk van een hoorspelliëfhebber die geen enkel financieel gewin op het oog heeft. Deze tekst mag alleen gebruikt worden om te lezen bij beluistering van het hoorspel. Wie vindt dat hiermee iemands rechten worden geschonden, neemt contact op met Herman Van Cauwenberghe, die er meteen zal mee ophouden het script aan eventuele belangstellenden door te geven.